

EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ

П'ЯТА СЕКЦІЯ

**СПРАВА «КУЛІК ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF KULIK v. UKRAINE)**

(Заява № 10397/10)

РІШЕННЯ

СТРАСБУРГ

19 березня 2015 року

ОСТАТОЧНЕ

19/06/2015

Це рішення набуло статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції. Воно може підлягати редакційним виправленням.

У справі «Кулік проти України»

Європейський суд з прав людини (П'ята секція), засідаючи палатою, до складу якої увійшли:

Марк Віллігер (*Mark Villiger*), Голова,
Ангеліка Нуссбергер (*Angelika Nußberger*),
Боштьян М. Зупанчіч (*Boštjan M. Zupančič*),
Ганна Юдківська (*Ganna Yudkivska*),
Вінсент А. Де Гаetano (*Vincent A. De Gaetano*)
Андре Потоцький (*André Potocki*),
Алеш Пейхал (*Aleš Pejchal*), судді,

та Клаудія Вестердік (*Claudia Westerdiek*), Секретар секції,
після обговорення за зачиненими дверима 17 лютого 2015 року
постановляє таке рішення, що було ухвалено у той день:

ПРОЦЕДУРА

1. Справу було розпочато за заявою (№ 10397/10), яку 8 лютого 2010 року подав до Суду проти України на підставі статті 34 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі – Конвенція) громадянин України, пан Віталій Володимирович Кулік (далі – заявник).

2. Інтереси заявника, якому було надано юридичну допомогу, представляв пан А. Бущенко, юрист, який практикує у м. Київ. Уряд України (далі – Уряд) представляв його Уповноважений, на той час – пан Н. Кульчицький.

3. Посилаючись на статтю 3 Конвенції, заявник стверджував, що зазнав жорстокого поводження працівників міліції і що не було проведено ефективного розслідування цієї події. Він також скаржився за статтею 13 Конвенції на відсутність цивільно-правового засобу юридичного захисту у зв'язку з його скаргами на жорстоке поводження.

4. 19 березня 2012 року про заяву було повідомлено Уряд.

ФАКТИ**I. ОБСТАВИНИ СПРАВИ**

5. Заявник народився у 1977 році у проживає у с. Буди Харківської області.

6. 4 травня 2003 року заявника було затримано за підозрою у вчиненні крадіжки огірків з теплиці на овочівницькій фермі, а також за вчинення адміністративного правопорушення (злісна непокора та опір працівникам міліції). У протоколі про адміністративне затримання заявника зазначалося, що у нього немає тілесних ушкоджень.

7. За твердженнями Уряду, заявника було звільнено з-під варти 4 травня 2003 року.

8. За твердженнями заявника, того дня працівники міліції побили його у приміщенні Червонозаводського РВ ХМУ ГУМВС України в Харківській області (далі – райвідділ міліції), примушуючи його зізнатися у вчиненні крадіжки. Заявник надав визнавальні покази. Його було звільнено з-під варти 5 травня 2003 року після того, як суд наклав на нього стягнення у вигляді штрафу за вчинення адміністративного правопорушення.

9. 5 травня 2003 року слідчий райвідділу міліції порушив кримінальну справу щодо заявника та ще однієї особи (П.) за фактом крадіжки огірків. До заявника було застосовано запобіжний захід у вигляді підписки про невиїзд.

10. 5 травня 2003 року заявник звернувся до лікарні по медичну допомогу. Лікар травматологічного відділення лікарні зафіксував наявність на тілі заявника численних забоїв та діагностував у нього струс мозку і можливий перелом носу.

11. 8 травня 2003 року заявника оглянув хірург, який виявив у нього синці на носі, на правому боці попереку та у надлобковій області.

12. 12 травня 2003 року заявника було госпіталізовано до лікарні для проходження курсу стаціонарного лікування у зв'язку з отриманими тілесними ушкодженнями.

13. 20 травня 2003 року П., інший підозрюваний у кримінальній справі, під час допиту поскаржився слідчому міліції на жорстоке поводження та зазначив, що 4 травня 2003 року він також перебував у райвідділі міліції і чув галас та крики заявника.

14. 13 червня 2003 року заявника було виписано з лікарні.

15. 25 червня 2003 року заявник заперечив будь-яку причетність до крадіжки та вказав, що його попередні визнавальні покази були надані внаслідок жорстокого поводження працівників міліції.

16. 26 червня 2003 року судово-медичний експерт завершив судово-медичне обстеження (яке розпочалось 8 травня 2003 року) та склав висновок, в якому зазначалося, що у заявник одужував від черепно-мозкової травми у поєднанні з астенічним синдромом, що у нього наявні забої на правій нозі та тулубі, набряклі пальці лівої та правої рук і ніс. На думку експерта, ушкодження були завдані тупими твердими предметами та могли утворитися 4 травня 2003 року. Експерт також процитував твердження заявника, що тілесні

ушкодження були завдані 4 травня 2003 року на вулиці невідомими особами.

17. 27 червня 2003 року під час допиту П. ще раз зазначив, що 4 травня 2003 року він також перебував у райвідділі міліції і чув галас та крики заявника.

18. 8 липня 2003 року заявника оглянув психіатр, який діагностував у нього посткомоційний тривожно-депресивний синдром.

19. 10 липня 2003 року заявник звернувся до прокуратури Червонозаводського району міста Харкова (далі – районна прокуратура), вимагаючи притягнення працівників міліції до кримінальної відповідальності за жорстоке поводження.

20. 19 липня 2003 року прокурор, провівши дослідчу перевірку, виніс постанову про відмову в порушенні кримінальної справи за твердженнями заявника про жорстоке поводження працівників міліції у зв'язку з відсутністю у їх діях складу злочину.

21. 31 липня 2003 року заявника оглянув психіатр, який дійшов висновку, що струс мозку мав для заявника негативні психологічні наслідки та що заявник виявляє ознаки психоорганічного тривожно-депресивного синдрому у поєднанні з амнестичним розладом.

22. 12 серпня 2003 року судово-медичний експерт склав ще один висновок, зазначивши, що заявник отримав струс мозку, який спричинив психоорганічний тривожно-депресивний синдром у поєднанні з амнестичним розладом; що у нього наявні синці на правій руці та тулубі, набряки на лівій та правій руці та на обличчі; що зазначені тілесні ушкодження є ушкодженнями середньої тяжкості та були спричинені тупими твердими предметами. Експерт вважав, що ці тілесні ушкодження могли бути завдані 4 травня 2003 року. Експерт знову процитував твердження заявника про те, що тілесні ушкодження були завдані 4 травня 2003 року на вулиці невідомими особами.

23. 7 жовтня 2003 року прокуратура Харківської області скасувала постанову від 19 липня 2003 року як безпідставну та призначила додаткову перевірку.

24. 17 жовтня 2003 року районна прокуратура порушила кримінальну справу у зв'язку зі стверджуваним жорстоким поводженням із заявником.

25. 31 березня 2004 року судово-медичний експерт склав додатковий висновок, в якому зазначалося, що черепно-мозкова травма заявника, яка супроводжувалась психоорганічними наслідками, має кваліфікуватися як тілесне ушкодження середньої тяжкості; інші ушкодження (забої і набряки) мають кваліфікуватися як легкі тілесні ушкодження. У висновку зазначалося, що заявник стверджував, що 4 травня 2003 року його побили працівники міліції. На думку експерта, ці тілесні ушкодження були нанесені тупими твердими предметами та могли бути завдані 4 травня 2003 року за обставин, вказаних

заявником. Проте експерт не виключав, що зазначені тілесні ушкодження могли бути спричинені падінням заявника.

26. 7 квітня 2004 року прокуратура Харківської області повідомила батька заявника, що кримінальну справу щодо жорстокого поводження із заявником не було розслідувано всебічно та що слідчому у справі було надано вказівки стосовно подальших заходів, яких він має вжити.

27. 8 червня 2004 року лікар діагностував у заявника посткомоційний тривожно-депресивний синдром.

28. 17 листопада 2004 року слідство у вищезазначеній справі було зупинено у зв'язку з тим, що осіб, які вчинили злочин щодо заявника, встановлено не було.

29. 30 березня 2005 року слідство було відновлено.

30. 11 квітня 2005 року слідство знову було зупинено у зв'язку з тим, що осіб, які вчинили злочин щодо заявника, встановлено не було.

31. 1 серпня 2005 року кримінальну справу щодо заявника за фактом крадіжки огірків було закрито у зв'язку з відсутністю складу злочину.

32. 27 січня 2006 року прокуратура Харківської області повідомила заявника, що постанову від 11 квітня 2005 року було скасовано як безпідставну та надано відповідні вказівки з метою належного розслідування стверджуваного жорстокого поводження.

33. 13 березня 2006 року слідчий районної прокуратури виніс постанову про відмову в порушенні кримінальної справи щодо конкретних працівників райвідділу міліції у зв'язку зі стверджуванням жорстоким поводженням із заявником. Слідчий зазначив, що працівники міліції заперечили твердження заявника, а заявник спочатку сам не подавав скарг на жорстоке поводження; наявні докази не вказували на те, що тілесні ушкодження заявнику було завдано працівниками міліції.

34. 14 березня 2006 року районна прокуратура вирішила повернути справу до слідчого відділу райвідділу міліції для проведення додаткового розслідування.

35. 20 серпня 2008 року слідство було зупинено у зв'язку з тим, що не було встановлено осіб, які вчинили злочин щодо заявника.

36. 31 жовтня 2008 року вищестояща прокуратура скасувала зазначену постанову як безпідставну та надала вказівки щодо подальшого розслідування. Листом від тієї ж дати прокурор повідомив заявника про винесену постанову. У цьому листі прокурор також повідомив заявника про раніше винесену постанову від 13 березня 2006 року, якою слідчий відмовив у порушенні кримінальної справи щодо конкретних працівників міліції.

37. 3 серпня 2009 року місцева прокуратура повідомила заявника про порушення дисциплінарного провадження щодо слідчих за

неналежне розслідування справи за фактом жорстокого поводження із заявником.

38. Станом на 20 вересня 2012 року розслідування ще тривало.

II. ВІДПОВІДНЕ НАЦІОНАЛЬНЕ ЗАКОНОДАВСТВО

39. Відповідні положення Кримінально-процесуального кодексу України 1960 року (у редакції, чинній на час подій) наведено у рішенні у справі «Каверзін проти України» (*Kaverzin v. Ukraine*), заява № 23893/03, п. 45, від 15 травня 2012 року).

ПРАВО

I. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 3 КОНВЕНЦІЇ

40. Заявник скаржився за статтею 3 Конвенції, що він зазнав жорстокого поводження працівників міліції та що ефективного розслідування цієї події проведено не було.

41. Статтею 3 Конвенції передбачено таке:

«Нікого не може бути піддано катуванню або нелюдському чи такому, що принижує гідність, поводженню або покаранню.»

A. Прийнятність

42. Уряд доводив, що скарга є неприйнятною з огляду на невичерпання національних засобів юридичного захисту. Уряд доводив, що заявник не оскаржив постанову від 13 березня 2006 року, якою слідчий відмовив у порушенні кримінальної справи щодо конкретних працівників міліції. В якості альтернативи Уряд стверджував, що скарга має бути відхилена у зв'язку з недотриманням заявником шестимісячного строку, який має обчислюватися з дати, коли заявник дізнався про постанову від 13 березня 2006 року. У зв'язку з цим Уряд доводив, що заявник дізнався про постанову щонайпізніше у день, яким датовано лист прокурора – 31 жовтня 2008 року, в той час як заяву було подано у 2010 році.

43. Уряд також стверджував, що скарга заявника є явно необґрунтованою. Посилаючись на висновки судово-медичних експертиз, Уряд наголошував на тому, що заявник повідомляв медичним експертам різні версії обставин жорстокого з ним поводження. Крім того, Уряд зазначив, що в останньому висновку судово-медичної експертизи від 31 березня 2004 року експерт дійшов висновку, що тілесні ушкодження могли бути завдані 4 травня 2003

року у райвідділі міліції, хоча й не виключав можливості того, що зазначені тілесні ушкодження були спричинені падінням заявника. Отже, медичні докази не були однозначними в частині підтвердження скарг на жорстоке поводження. Що стосується заяв іншого підозрюваного, П., вони були нечіткими та не свідчили про те, що у заявника на той час були тілесні ушкодження. Щодо процесуального аспекту статті 3 Конвенції, Уряд доводив, що заявник звернувся зі скаргою на працівників міліції із запізненням, але слідство, тим не менш, було ефективним і у діях національних органів влади не було недоліків.

44. Заявник не погодився та наполягав на прийнятності своєї заяви.

45. Суд вважає, що заперечення Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту та недотримання шестимісячного строку тісно пов'язані із суттю скарги заявника. За цих обставин Суд долучає ці заперечення до суті справи. Суд також вважає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції, а також що вона не є непринятною з будь-яких інших підстав. Отже, скарга має бути визнана прийнятною.

В. Суть

1. Доводи сторін

46. Уряд не надав конкретних зауважень щодо суті справи.

47. Щодо процесуального аспекту статті 3 Конвенції заявник пояснив, що він подав до національних органів влади скаргу на жорстоке поводження з певною затримкою оскільки після свого звільнення з-під варти він проходив стаціонарне лікування у лікарні та впродовж тривалого часу після звільнення перебував під впливом негативних фізичних і психологічних наслідків жорстокого поводження. Заявник також стверджував, що кримінальне провадження не відповідало вимогам ефективного розслідування. Стосовно запропонованого Урядом засобу юридичного захисту він доводив, що дізнався про постанову від 13 березня 2006 року із запізненням, а копію зазначеної постанови отримав лише разом із зауваженнями Уряду у цій справі. Національні органи влади ніколи не надавали йому такої копії. Крім того, провадження на національному рівні так і не було закінчено прийняттям зазначеної постанови, і органи влади мали продовжувати розслідування, яке все ще тривало на час подання заяви до Суду.

48. Що стосується матеріального аспекту статті 3 Конвенції, заявник доводив, що він не надавав правдивих свідчень щодо обставин жорстокого з ним поводження на початковому етапі провадження у зв'язку з негативними психологічними наслідками жорстоких дій

працівників міліції. Заявник наполягав на тому, що його скарга була належним чином підтверджена наявними доказами та що Уряд не надав правдоподібного пояснення щодо його тілесних ушкоджень.

2. Оцінка Суду

(а) Процесуальний аспект статті 3 Конвенції

49. Суд нагадує, що коли особа висуває небезпідставну скаргу на жорстоке з нею поводження, яке було таким, що порушує статтю 3 Конвенції, це положення за своїм змістом вимагає проведення ефективного офіційного розслідування. Для того, щоб розслідування могло вважатися «ефективним», воно має в принципі призвести до встановлення фактів справи та встановлення і покарання винних осіб. Це не є обов'язком досягнення результату, але обов'язком вжиття заходів. Органи державної влади повинні вживати всіх заходів для отримання усіх наявних доказів, які мають стосунок до події, зокрема показів очевидців та експертних висновків тощо. Будь-які недоліки розслідування, які підривають можливість встановлення походження тілесних ушкоджень або винних осіб, ставлять під сумнів дотримання цього стандарту, а вимоги щодо оперативності та розумної швидкості є також безумовними у цьому контексті (див. серед багатьох інших джерел рішення у справах «Міхеев проти Росії» (*Mikheyev v. Russia*), заява № 77617/01, п. 107 et seq., від 26 січня 2006 року, і «Асенов та інші проти Болгарії» (*Assenov and Others v. Bulgaria*), від 28 жовтня 1998 року, *Reports* 1998-VIII, пп. 102 et seq.). Для того, щоб розслідування було ефективним, особи, відповідальні за проведення слідства, мають бути незалежними і безсторонніми як за законом, так і на практиці. Мається на увазі не тільки відсутність ієрархічного або інституційного зв'язку з особами, причетними до подій, а також незалежність на практиці (див., наприклад, рішення у справі «Колєви проти Болгарії» (*Kolevi v. Bulgaria*), заява № 1108/02, п. 193, від 5 листопада 2009 року).

50. Суд доходить висновку, що тілесні ушкодження заявника були достатньо серйозними (див. пункти 10, 11, 16, 22, 25) та що його скарга на жорстоке поводження, незважаючи на подання її з певною затримкою, була небезпідставною у розумінні статті 3 Конвенції, а отже вимагала проведення національними органами влади ефективного розслідування.

51. Суд також зазначає, що кримінальну справу було порушено більш ніж через три місяці після того, як заявник подав свою скаргу до прокуратури. До цього справа розслідувалась тільки шляхом проведення дослідчих перевірок. У зв'язку з цим Суд вже раніше встановлював, що дослідчі перевірки не відповідають принципам ефективного засобу юридичного захисту з таких причин: слідчий у

рамках цієї процедури може вдатися лише до обмеженої кількості процесуальних дій, а потерпілі не отримують офіційного статусу, внаслідок чого їх ефективна участь у провадженні унеможлиблюється (див. вищенаведене рішення у справі «Давидов та інші проти України» (*Davydov and Others*), пп. 310-312, та рішення у справі «Савіцький проти України» (*Savitskyu v. Ukraine*), заява № 38773/05, п. 105, від 26 липня 2012 року).

52. Щодо кримінальної справи, порушеної 17 жовтня 2003 року, не видається, що слідчі органи доклали серйозних зусиль для перевірки версії заявника щодо перебігу подій, незважаючи на те, що вона підтверджувалася висновками судово-медичних експертів та іншими доказами. У зв'язку з цим не було доведено, що постанови про зупинення досудового слідства у 2004 і 2005 роках були виправданими. Також неможливо дійти висновку, що постанова від 13 березня 2006 року, якою слідчий відмовив у порушенні кримінальної справи щодо конкретних працівників міліції, ґрунтувалась на ретельному вивченні тверджень заявника. Варто зазначити, що у 2004 і у 2009 роках вищестоящі органи прокуратури визнавали, що розслідування не було всебічним і належним (див. пункти 26 і 37).

53. Суд також зазначає, що постановою від 14 березня 2006 року справу було передано для проведення слідства до відділу міліції, у штаті якого перебували працівники, які, як стверджувалося, піддали заявника жорстокому поводженню. Суд не вважає, що зазначене розслідування супроводжувалося гарантіями незалежності і безсторонності (див. вищезазначене рішення у справі «Савіцький проти України» (*Savitskyu v. Ukraine*), п. 103). Щодо заперечення Уряду стосовно неоскарження заявником постанови від 13 березня 2006 року, Суд звертає увагу на твердження заявника, що національні органи влади повідомили його про зазначену постанову із запізненням. Також видається, що національні органи влади не надали заявникові копію зазначеної постанови, і він міг ознайомитися з нею тільки разом із зауваженнями Уряду у 2012 році. Це означає, що до цієї дати він не знав чітких підстав для винесення цієї постанови, а отже, не міг ефективно її оскаржити (див. рішення у справі «Акулінін і Бабіч проти Росії» (*Akulinin and Babich v. Russia*), заява № 5742/02, п. 29, від 2 жовтня 2008 року, та вищезазначене рішення у справі «Савіцький проти України» (*Savitskyu v. Ukraine*), п. 120). При цьому після постанови від 13 березня 2006 року кримінальну справу закрито не було, і органи влади все ще були зобов'язані розслідувати скарги на жорстоке поводження. Отже, ця постанова не звільняла від обов'язку кримінального переслідування працівників міліції з огляду на додаткові матеріали, які могли бути отримані під час подальшого розслідування.

54. Насамкінець, Суд зазначає, що розслідування на національному рівні все ще тривало, коли сторони надали свої зауваження, і Суд не вважає, що загальна тривалість розслідування, яка становила майже дев'ять років, була виправданою.

55. З огляду на вищезазначені міркування Суд доходить висновку, що провадження на національному рівні не відповідало основним вимогам щодо «ефективності», які випливають зі статті 3 Конвенції. Суд зазначає, що у зазначеній вище справі «Каверзін проти України» ((*Kaverzin v. Ukraine*), пп. 173-180) він дійшов висновку, що небажання органів влади забезпечити проведення оперативного та ретельного розслідування скарг на жорстоке поводження з підозрюваними у вчиненні кримінальних злочинів становить системну проблему у розумінні статті 46 Конвенції.

56. Відповідно, Суд відхиляє заперечення Уряду щодо невичерпання національних засобів юридичного захисту. Оскільки на дату подання заяви до Суду розслідування все ще тривало, жодного питання не виникає також і за правилом щодо шестимісячного строку подання заяв, а тому відповідне заперечення Уряду теж має бути відхилене. Суд також постановляє, що було порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції.

(b) Матеріальний аспект статті 3 Конвенції

57. Суд, згідно з усталеним принципом щодо статті 3 Конвенції, при оцінці доказів, як правило, керується критерієм доведеності «поза розумним сумнівом». Проте така доведеність може впливати із сукупності достатньо вагомих, чітких і узгоджених між собою ознак чи подібних неспростованих презумпцій факту. Коли вся чи значна частина інформації про події, про які йдеться, відома виключно органам влади – як це має місце у справі щодо ув'язнених осіб, які перебувають під контролем органів влади, – і коли у таких осіб під час їхнього ув'язнення з'являються тілесні ушкодження, це породжує відповідні обґрунтовані презумпції щодо фактів. Дійсно, тягар доведення можна вважати покладеним на органи влади, адже саме вони мають надати задовільні та переконливі пояснення (див. рішення у справах «Рібіч проти Австрії» (*Ribitsch v. Austria*), від 4 грудня 1995 року, Series A № 336, п. 34, і «Салман проти Туреччини» (*Salman v. Turkey*) [ВП], заява № 21986/93, п. 100, ECHR 2000-VII).

58. Суд вважає, що наявних у матеріалах справи медичних доказів достатньо, щоб дійти висновку, що 4 травня 2003 року, у дату, в яку заявника було затримано та він знаходився у відділі міліції, він зазнав струсу мозку та численних тілесних ушкоджень. Медичні докази також свідчать про те, що починаючи з тієї дати, у нього виникли психологічні проблеми (див. пункти 18, 21 і 27). У той же час, при складанні процесуальних документів про затримання заявника 4

травня 2003 року органи влади зазначили, що він не мав тілесних ушкоджень. Таким чином, можна припустити, що заявнику не було завдано тілесних ушкоджень до його поміщення під контроль органів влади. Що стосується часу звільнення з-під варти, то не існує жодних доказів на підтвердження аргументу Уряду, що заявника було звільнено 4 травня 2003 року, а не 5 травня 2003 року після судового засідання у справі про адміністративне правопорушення, як стверджував сам заявник. Відповідно, Суд доходить висновку, що саме держава має надати задовільне та переконливе пояснення щодо обставин, за яких заявник зазнав тілесних ушкоджень. Невиконання державою цього зобов'язання може спонукати Суд прийняти версію заявника щодо перебігу подій.

59. Здійснений вище аналіз щодо процесуального аспекту статті 3 Конвенції показав, що внаслідок недоліків національного провадження факти жорстокого поводження не були ефективно розслідувані, а докази на підтримку версії заявника щодо перебігу подій не були належним чином зібрані. Уряд стверджував, що згідно з останнім висновком судово-медичного експерта не виключалася можливість того, що тілесні ушкодження утворились внаслідок падіння заявника. Але, як і версія заявника, ця версія також не була належним чином розглянута національними органами влади. Крім того, варто зазначити, що у тому ж висновку експерт також вказував, що тілесні ушкодження могли бути завдані за обставин, наведених заявником. Отже, Суд не приймає доводи Уряду в якості правдоподібного пояснення. При цьому жодного іншого пояснення тілесних ушкоджень заявника надано не було. За цих обставин Суд постановляє, що держава має нести відповідальність за жорстоке поводження, яке повинно кваліфікуватися як нелюдське та таке, що принижує гідність.

60. Отже, було порушення матеріального аспекту статті 3 Конвенції.

II. СТВЕРДЖУВАНЕ ПОРУШЕННЯ СТАТТІ 13 КОНВЕНЦІЇ

61. Заявник скаржився за статтею 13 Конвенції, що у нього не було цивільно-правового засобу юридичного захисту у зв'язку з його твердженнями про жорстоке поводження.

62. Статтею 13 передбачено таке:

«Кожен, чиї права та свободи, визнані в цій Конвенції, було порушено, має право на ефективний засіб юридичного захисту в національному органі, навіть якщо таке порушення було вчинене особами, які здійснювали свої офіційні повноваження.»

А. Прийнятність

63. Уряд стверджував, що скарга є неприйнятною, оскільки заявник не подав небезпідставну скаргу у розумінні статті 13 Конвенції.

64. Суд вважає, що ця скарга не є явно необґрунтованою у розумінні підпункту «а» пункту 3 статті 35 Конвенції. Суд також зазначає, що вона не є неприйнятною з будь-яких інших підстав. Отже, вона має бути визнана прийнятною.

В. Суть

65. Суд зазначає, що кримінальне провадження щодо жорстокого поводження із заявником було вирішальним для здійснення цивільного права заявника вимагати відшкодування за тілесні ушкодження, яких він зазнав внаслідок злочинних дій: без встановлення особи злочинця цивільний позов був би безуспішним (див. рішення у справі «Афанасьєв проти України» (*Afanasyev v. Ukraine*), заява № 38722/02, п. 77, від 5 квітня 2005 року). Суд доходить висновку, що недоліки зазначеного кримінального провадження по суті позбавили заявника можливості подати цивільний позов і отримати відшкодування.

66. Отже, було порушення статті 13 Конвенції.

III. ЗАСТОСУВАННЯ СТАТТІ 41 КОНВЕНЦІЇ

67. Статтею 41 Конвенції передбачено:

«Якщо Суд визнає факт порушення Конвенції або протоколів до неї і якщо внутрішнє право відповідної Високої Договірної Сторони передбачає лише часткове відшкодування, Суд, у разі необхідності, надає потерпілій стороні справедливую сатисфакцію.»

А. Шкода

68. Заявник вимагав 35 000 євро відшкодування моральної шкоди.

69. Уряд стверджував, що ця вимога є безпідставною.

70. Суд вважає, що заявник вочевидь зазнав болю і страждань у зв'язку з фактами, що призвели до встановлення порушень у цій справі. Ухвалюючи рішення на засадах справедливості, Суд присуджує заявникові 10 000 євро відшкодування моральної шкоди.

В. Судові та інші витрати

71. Заявник також вимагав 3 584 євро компенсації судових та інших витрат, понесених під час провадження у Суді.

72. Уряд доводив, що ця вимога є необґрунтованою і надмірною.

73. Згідно з практикою Суду заявник має право на компенсацію судових та інших витрат, лише якщо буде доведено, що такі витрати були фактичними і неминучими, а їхній розмір – обґрунтованим. У цій справі, зважаючи на наявні у нього документи та з урахуванням вищезазначених критеріїв, Суд вважає за належне присудити додатково до наданої юридичної допомоги суму 1 500 євро компенсації судових та інших витрат, понесених під час провадження у Суді. Суму слід перерахувати безпосередньо на банківський рахунок адвоката заявника, пана Аркадія Буценка (див., наприклад, рішення у справах «Хрістови проти Болгарії» (*Hristovi v. Bulgaria*), заява № 42697/05, п. 109, від 11 жовтня 2011 року, і «Сінгартійський та інші проти Болгарії» (*Singartiyski and Others v. Bulgaria*), заява № 48284/07, п. 54, від 18 жовтня 2011 року).

С. Пеня

74. Суд вважає за належне призначити пеню на підставі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, до якої має бути додано три відсоткові пункти.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

1. *Долучає до суті* заперечення Уряду щодо прийнятності скарги заявника на жорстоке поводження працівників міліції (на підставі невичерпання національних засобів юридичного захисту та недотримання шестимісячного строку) та відхиляє ці заперечення після їх розгляду по суті;
2. *Оголошує* заяву прийнятною;
3. *Постановляє*, що було порушення процесуального аспекту статті 3 Конвенції;
4. *Постановляє*, що було порушення матеріального аспекту статті 3 Конвенції;
5. *Постановляє*, що було порушення статті 13 Конвенції;
6. *Постановляє*, що:
 - (а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції, держава-відповідач повинна сплатити заявникові нижчезазначені суми, які

мають бути конвертовані у валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу:

- (i) 10 000 (десять тисяч) євро відшкодування моральної шкоди та додатково суму будь-яких податків, що можуть нараховуватися;
- (ii) 1500 (тисячу п'ятсот) євро компенсації судових та інших витрат та додатково суму будь-яких податків, що можуть нараховуватися, що мають бути сплачені на банківський рахунок адвоката заявника, пана А. Буценка;
- (b) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на вищезазначені суми нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

7. Відхиляє решту вимог заявника щодо справедливої сатисфакції.

Учинено англійською мовою та повідомлено письмово 19 березня 2015 року відповідно до пунктів 2 та 3 Правила 77 Регламенту Суду.

Клаудія Вестердік
(*Claudia Westerdiek*)
Секретар

Марк Віллігер
(*Mark Villiger*)
Голова